

Jiří Sejbal (1929–2004)

Zakladatel moderní vědecké numizmatiky na Moravě

Jiří Sejbal se narodil 19. října 1929 v Třebíči, kde také vystudoval gymnázium. Ve studiu pokračoval na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (obor historie a zeměpis), kde svá studia ukončil diplomovou prací na téma *Hospodářský a sociální vývoj moravských královských měst – Brna, Olomouce, Znojma a Jihlavy ve 14. století*, jejíž součástí byla i problematika měnového a mincovního vývoje. V roce 1953 začalo jeho působení v Moravském zemském muzeu, nejprve jako vedoucího numizmatického oddělení a v letech 1977–1990 současně jako jeho ředitele.

Jiří Sejbal pro numizmatiku žil a díky jeho úsilí se u nás z numizmatiky stala samostatná vědecká disciplína se svou vlastní metodikou práce. Má velkou zásluhu na ohromném bohatství numizmatických sbírkových fondů v Moravském zemském muzeu, jejich systematickém uspořádání, dokumentaci a knihovně, která ve svém oboru patří mezi nejlepší na Moravě. Součástí jeho nového přístupu bylo vytváření komplexní dokumentace numizmatického materiálu podle vývojových hledisek. Svým systematickým přístupem k řešení problematiky, která byla v minulosti předmětem zájmu badatelů jen v dílčích otázkách, položil základy moderní moravské numizmatiky.

Jiří Sejbal je autorem řady významných prací, z nichž mnohé byly uveřejněny v zahraničních odborných časopisech. Za monografii *Základy peněžního vývoje*, kterou vydala v roce 1997 Masarykova univerzita, mu byla v roce 1999 udělena Cena rektora Masarykovy univerzity. Publikace přináší komplexní zpracování peněžní historie českých zemí v širších souvislostech evropského a světového vývoje a dodnes je nepostradatelnou studijní pomůckou. Ve své vědecké práci se zaměřoval především na moravské mincovnictví ve středověku. Velmi důležitým se stal jeho objev do té doby neznámých moravských mincí a mincovní soustavy z druhé poloviny 14. století a současně významně zasáhl i do studia následujícího období monografií *Moravská mince doby husitské* (1965).

Neméně rozsáhlá byla i jeho práce redaktora několika numizmatických periodik a rovněž práce editora a současně zakladatele edicí *Numismatica moravica* a *Studia numismatica et medaistica*. Byl velmi uznávanou osobností na poli světové numizmatiky a byl členem řady mezinárodních společností, například Rakouska, Francie a Rumunska, členem Numizmatické komise Rakouské akademie věd, čestným členem Mezinárodní numizmatické komise v Londýně nebo členem Národního komitétu ICOM při organizaci UNESCO.

Počátky jeho rozsáhlé pedagogické činnosti spadají již do roku 1964, kdy začal přednášet numizmatiku na brněnské filozofické fakultě, na tehdejší katedře pomocných věd historických a archivnictví a současně také na katedře archeologie. Později svůj pedagogický okruh rozšířil i o studenty Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Dlouhá léta vyučoval rovněž na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity a v letech 1991–1993 přednášel jako hostující profesor na vídeňské univerzitě. V roce 1963 získal hodnost kandidáta věd, v roce 1985 byl jmenován docentem, o dva roky později doktorem historických věd a v roce 1993 se stal profesorem.

Většinu svého profesního života věnoval moravskému mincovnictví 13. století, i když kromě dílčích studií za svého života nestihl vydat k tomuto tématu komplexnější práci. Vytvořil



metrologický a chronologický systém moravských mincí ve 13. století *K chronologii moravských ražeb 13. století* (1966), a i když na tomto tématu v posledních letech svého života velmi intenzivně pracoval, zákeřná choroba jej přemohla dřív, než stihl svou práci dokončit. Ta vyšla až z jeho pozůstalosti pod názvem *Moravské mincovnictví 13. století. Vývoj peněžně ekonomických vztahů na Moravě 13. století* (2008).

Vladimír Vašků (1933)

Zakladatel raně novověké diplomatiky

Po maturitě na reálném gymnáziu v Uherském Brodě zamířil luhačovický rodák Vladimír Vašků v roce 1952 na studia archivnictví na brněnské filozofické fakultě. V té době pracovali jeho učitelé Jindřich Šebánek a Sáša Dušková na přípravě edice českého diplomatáře, do níž zapojili i své posluchače. V. Vašků byl proto na počátku své vědecké dráhy orientován na středověkou přemyslovskou diplomatiku, když řešil možnost aplikace Sichelovy metody srovnávání písma a stylu na listiny posledních Přemyslovců (*K otázce individuálního stylu v listinách Václava II. a Václava III.*, 1960).

Archivní praxe však vyžadovala absolventy vyškolené v novověké diplomatice, a tak využil možnost zabývat se obdobím, které mu bylo bližší a které bylo u nás na poli diplomatickém dosud v plenkách. Naší novověké diplomatice dal základy metodické i materiálové a soustavně se jí v následujících desetiletích věnoval. Vbrzku po svém rozhodnutí zpracoval stěžejní kapitulu z novověké diplomatiky pro celostátní skripta (*Česká královská kancelář a kancelářská zařízení jiných stěžejních institucí státní zeměpanské správy v letech 1526–1848*, 1965), typologický a genetický rozbor uplatnil i u písemností moravského královského tribunálu (*Studie o správních dějinách a písemnostech moravského královského tribunálu z let 1636–1749*, 1969). Na začátku sedmdesátých let přinesl pro novověkou diplomatiku zcela nové téma: raně novověké konfirmace středověkých listin, které detailně prozkoumal na příkladu konfirmací pro moravské kláštery (*Panovnické konfirmace pro moravské kláštery v 18. století. Novověké úřední revize středověkých a raně novověkých listin*, 1981).

V dalším desetiletí se však na přání S. Duškové vrátil k diplomatárii, aby s ní dokončil vydání pátého dílu. Jeho úkolem byla příprava rejstříku, *glossaria*, a V. Vašků tuto dosud nedoceňovanou část rejstříkových svazků postavil na úroveň rejstříků ediční řady Monumenta Germaniae Historica (*Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae V/4*, 1993). Po změně politické situace se po třech desetiletích působení v pozici odborného asistenta konečně mohl stát docentem (1990) a stanul v čele ústavu pomocných věd historických a archivnictví (1994–2000), na němž vytvořil podmínky pro další rozvoj pomocněvědných studií i pro rozšíření jeho ediční orientace, a z ústavu budoval špičkové ediční pracoviště.

Na poli vědeckém se Vladimírovi Vašků otevřela možnost bádání ve Vídni, konkrétně ve fondech Allgemeines Verwaltungsarchiv, při nichž doplnil problematiku konfirmací klášterních listin novými poznatky (*Vídeňské studie z novověké diplomatiky*, 1995–2001). V té době ale obracel svou pozornost ke konfirmacím listin pro města (*Panovnické konfirmační listiny pro město Brno z let 1633–1720*, 2008). Nedílnou součástí profesní činnosti V. Vašků byla rozsáhlá práce pedagogická, které se věnoval nejen v Brně, ale i na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde učil v letech 1991–1993. Jeho působení na naší fakultě se skončilo v červnu 2014.

